

Nr 64.

Av herr **von Koch**, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om utsträckt undervisning i barnavård för kvinnor.

I en denna dag väckt motion har jag för riksdagens prövning framlagt ett förslag, som avser att i samband med pågående omarbetning av vissa barnavårdslagor måtte undersökas, huruvida samhällets barnavård icke borde väsentligt utsträckas utöver nu gällande gränser och om icke all denna verksamhet borde utövas av en enda sakkunnig myndighet. I nämnda motion har emellertid icke berörts den viktiga frågan om *undervisning i barnavård*, då denna ansetts ligga något utanför den kommittés uppgift, vilken är sysselsatt med revision av barnavårdslagarna. Emellertid är det uppenbart, att ifrågavarande undervisning är ett viktigt led i försöken att skapa en bättre barnavård i vårt land, och att denna angelägenhet därför jämväl bör upptagas till beprövande. Tydligt är ock, att i den mån kunskapen om barnens lämpliga vårdande sprides, skall ett ingripande från samhällets sida till barnens skydd kunna förminskas, i det att den vanvård av barn, som beror av mödrarnas okunnighet, bör kunna i väsentlig grad försvinna.

Önskemålet är att *alla* kvinnor, oberoende av yrke och samhällsställning, skulle vara pliktiga att före en viss ålder genomgå en godkänd kurs i barnavård. Det är att hoppas att man i en ej för avlägsen framtid skall uppnå detta mål, men det är tvivelaktigt, om man med ens kan söka realisera detsamma. Härför kräves icke allenast undervisningsanstalter, utan även lärarkrafter, vilka inom den närmaste tiden troligen icke kunna ställas till förfogande. Däremot torde man kunna ta ett steg emot målet genom att å ena sidan medelst statsunderstöd sätta lämpliga anstalter i tillfälle att undervisa i barnavård, dels genom att utbilda härför erforderliga lärarkrafter.

Vad först *anstalterna* angår, ligger det ju närmast tillhands, att barnvårdsundervisningen meddelas i skolorna. Eleverna i den vanliga folkskolan äro emellertid i regel allt för unga för att kunna i avsedd mån tillgodogöra sig dylik undervisning. En uppnådd ålder av 16 år torde nämligen anses önskvärd. Där det finnes införd s. k. högre folkskola med praktisk linje, skulle dock denna undervisning kunna anordnas. Detsamma är fallet, om de i det framlagda förslaget om yrkes- och fortsättningsskolor angivna s. k. lärlingsskolorna komma till stånd, särskilt om vid desamma koncentrerad undervisning ordnas. Särskilt lämpade för undervisning i barnavård äro husmodersskolorna, vilkas elever som bekant skola vara minst 16 år gamla. Vid förra riksdagen beslöts, att sådana husmodersskolor, som meddela barnavårdsundervisning, skulle erhålla ett högre statsbidrag än andra, vilket vittnar om att man ansett dessa skolor särdeles lämpliga för denna undervisning. Men dessa husmodersskolor äro ännu alltför få för att i någon större utsträckning kunna fylla behovet. Man måste tänka sig att andra skolor genom statsanslag beredas tillfälle till att meddela dylik undervisning. Härvid synas böra ifrågakomma dels lanthushållningsskolorna (där inträdesåldern är 16 år) och dels folkhögskolorna. Dessutom kunna komma i betraktande spädbarnskrubbor, barnträdgårdar samt seminarier och skolor av olika slag. Säkerligen är emellertid icke ens härmed behovet fyllt. Måhända är det nödvändigt att även åstadkomma särskilda undervisningskurser, framförallt å landsbygden, vare sig dessa förenas med husmoderskurser eller anordnas fristående. På senaste tiden ha försök med dylik undervisning gjorts av Svenska fattigvårdsförbundet, som för ändamålet även erhållit anslag av landstinget i Stockholms län. Hittills gjorda försök ha utfallit särdeles lyckligt, och intresset hos befolkningen har visat sig stort.

Emellertid tarvas utredning, huru denna undervisning bör ordnas samt under vilka villkor den bör komma i åtnjutande av statsunderstöd. Först härefter kan man erhålla en överblick av hur denna fråga på bästa sätt och i vidaste utsträckning skall kunna lösas.

Den andra viktiga punkten gäller *utbildning av lärarkrafter*. Här torde det vara riktigt att i största möjliga utsträckning bygga på de institutioner, som meddela dylik undervisning, och genom statsanslag främja deras utbildning av lärarkrafter. Ett värdefullt tillskott skulle emellertid erhållas, om den plan, som nyligen framlagts av överläkaren vid Allmänna barnhuset, professor I. Jundell, kunde förverkligas. Detta förslag går ut på att vid barnhuset skulle anordnas ettåriga utbildningskurser för bland annat blivande lärarinnor i barnavård. Eleverna skulle komma i åtnjutande av såväl praktisk som teoretisk undervisning. Även i andra

av vårt lands främsta barnavårdsanstalter torde möjlighet förefinnas för en dylik lärarinneutbildning, varför denna del av den föreliggande frågan ej bör möta några oövervinnliga svårigheter, ehuru även den bör bli föremål för utredning.

På grund av vad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida undervisning i barnavård för kvinnor bör i större utsträckning än nu är fallet genom statsåtgärder befrämjas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1918.

G. H. von Koch.

